

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI JOQARI BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYA MINISTRLIGI**

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI VETERINARIYA HÁM
SHARWASHÍLIQTÍ RAWAJLANDÍRÍW KOMITETI**

**SAMARQAND MÁMLEKETLIK VETERINARIYA MEDICINASI,
SHARWASHÍLIQ HÁM BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI
NÓKIS FILIALI**

**“ARALBOYÍ AYMAĞÍNDÁ SHARWASHÍLIQTA INNOVACION
TEXNOLOGIYALAR HÁM RAWAJLANDÍRÍWDÍN KELESHEGI”
atamasındağı Respublikalıq ilimiy-ámeliy konferenciya materiyalları
TOPLAMÍ
25-aprel 2025-jıl**

**“OROL BO‘YI HUDUDIDA CHORVACHILIKDA INNOVATSION
TEXNOLOGIYALAR VA RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI”
mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari
TO‘PLAMI
25-aprel 2025-yil**

**СБОРНИК материалов
Республиканской научно-практической конференции
“ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ЖИВОТНОВОДСТВА В ПРИАРАЛЬЕ”
25 апреля, 2025 г**

NÓKIS-2025

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ JOQARÍ BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYA MINISTRLIGI**

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ VETERINARIYA HÁM SHARWASHÍLIQTÍ
RAWAJLANDÍRÍW KOMITETI**

**SAMARQAND MÁMLEKETLIK VETERINARIYA MEDICINASÍ,
SHARWASHÍLIQ HÁM BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI
NÓKIS FILIALI**

**“ARALBOYÍ AYMAGÍNDÁ SHARWASHÍLIQTA INNOVACION
TEXNOLOGIYALAR HÁM RAWAJLANDÍRÍWDÍŇ KELESHEGI”
atamasındağı Respublikalıq ilimiy-ámeliy konferenciya materiyalları
TOPLAMÍ
25-aprel 2025-jıl**

**“OROL BO‘YI HUDUDIDA CHORVACHILIKDA INNOVATSION
TEXNOLOGIYALAR VA RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI”
mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari
TO‘PLAMI
25-aprel 2025-yil**

**СБОРНИК материалов
Республиканской научно-практической конференции
“ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ЖИВОТНОВОДСТВА В ПРИАРАЛЬЕ”
25 апреля, 2025 г**

NÓKIS-2025

oʻrniga kontaktsiz kartalar va biometrik identifikatsiya usullari kabi zamonaviyroq texnologiyalar qoʻllaniladi.[3]

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. Oʻzbekiston Respublikasida identifikatsiya ID-kartalarni joriy etish chora-tadbirlari toʻgʻrisida 22.09.2020 yildagi PF-6065-son
2. Ismatullayev P.R., Qodirova Sh.A., "Metrologiya asoslari" Oʻquv qoʻllanma. 2020 yil.
3. "Экономика и социум" №4(83) ч.2 2021 Rasulova Z.R. magistrant Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Toshkent, Oʻzbekiston
4. Грекул В.И., Денищенко Г.Н., Коровкина Н.Л. Проектирование информационных систем Интернет-университет информационных технологий -2-е изд. – М.: Бином. Лаборатория знаний Интуит Серия: Основы информационных технологий, 2008. – 300 с.
5. Минаев В.А., Карнычев В.Ю. Цена информационной безопасности // Информационная безопасность. 2003. Декабрь. С. 26.
6. Nasirov Berdax Muratovich. (2022). Uliwma orta bilim beriw mekteplerinde informatika pánin oqitiwda inovacisiyaliq texnologiyalardiń róli (Vol 1 No 10 (2022). 157–160). <https://researchedu.org/index.php/cf/article/view/799/794>

IQTISODIYOTDA AXBOROT-KOMMUNIKATSION TEXNOLOGIYALARINING OʻRNI

P.A.Allaniyazov., S.B.Muratbaeva

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Nukus filiali

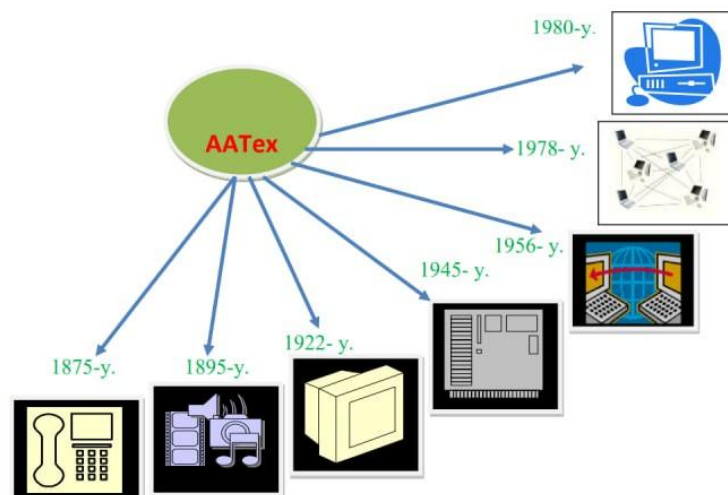
B.P.Ataniyazov

Berdoq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti

Anotatsiya: XXI asr — bu raqamli texnologiyalar asri. Axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT) jamiyatning barcha sohalarida, ayniqsa, iqtisodiyotda tub oʻzgarishlar qilish imkonini bermoqda. Bugungi globallashuv davrida AKT iqtisodiyotni boshqarish, samaradorlikni oshirish, yangi bozorlar yaratish va innovatsion faoliyatni rivojlantirishda hal qiluvchi rol oʻynaydi.

Kalit soʻzlar: Iqtisodiyot, Axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT), Raqamli iqtisodiyot, Elektron toʻlov tizimlari, IT infratuzilma, IT Park, Innovatsion rivojlanish, Masofaviy xizmatlar, Texnologik transformatsiya, Raqamli xizmatlar, Raqamli savodxonlik, "Raqamli Oʻzbekiston – 2030"

Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya davrida iqtisodiyot va texnologiyalar bir-biridan ajralmas tushunchalarga aylangan. Texnologik yutuqlar iqtisodiy jarayonlarga chuqur kirib kelib, ishlab chiqarish, savdo, moliya, xizmat ko'rsatish va boshqa sohalarda samaradorlikni sezilarli darajada oshirmoqda. Iqtisodiy o'sish esa, o'z navbatida, texnologik tadqiqotlar va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi. Albatta, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT) va raqamli iqtisodiyotning mamlakat taraqqiyotidagi o'rnini haqida bir necha bor muhim fikrlarni bildirgan. Quyida ushbu sohadagi asosiy fikr-mulohazalar keltirilgan: "Raqamli iqtisodiyotsiz mamlakat iqtisodiyotining kelajagi yo'q. Tarmoq va hudud rahbarlari raqamlashtirishsiz natija, rivojlanish bo'lmasligini tushunib yetishi shart." Prezident tomonidan "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi qabul qilingan bo'lib, unda raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, elektron hukumat tizimini rivojlantirish va IT-sohasida kadrlar tayyorlash kabi yo'nalishlar belgilangan. Axborotlashtirishning milliy tizimini shakllantirishda, iqtisodiyot va jamiyat hayotining barcha sohalarida zamonaviy axborot texnologiyalarini, kompyuter texnikasi va telekommunikatsiya vositalarini ommaviy ravishda joriy etishda hamda ulardan foydalanishda, fuqarolarning axborotga ortib borayotgan talab-extiyojlarini yanada to'liqroq qondirishda, jahon axborot hamjamiyatiga kirishda hamda jahon axborot resurslaridan bahramand bo'lishni kengaytirishda «Axborot-kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar» fanini o'qitish katta ahamiyatga egadir. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) inson jamiyatining barcha sohalariga kirib bormoqda. Boshqaruv masalalarini echishda zamonaviy axborot texnologiyalarining o'rnini nihoyatda ahamiyatga ega. Ushbu fan talabalarga AKT sohasidan fundamental nazariy bilimlarni berishga qaratilgan bo'lib, asosiy qo'llaniladigan texnik va dasturiy vositalarini qamrab olgan. SHu bilan birga, fanni o'qitish maqsadi talabalarda komp'yuter texnikasi va axborot texnologiyalarini qo'llash bo'yicha amaliy ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan. «Iqtisodiyotda axborot-kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar» fani talabalarda zamonaviy texnik vositalar, operatsion tizimlar va instrumental vositalardan foydalanish usullari, hisoblash jarayonlarini avtomatlashtirish tamoyil va uslublari bilan chuqur hamda har tomonlama tanishtirish, matnli va jadvalli axborotlarni qayta ishlash dasturlarining funktsional imkoniyatlari bilan ishlash, boshqaruv jarayonlarida shaxsiy komp'yuterlardan foydalanishning nazariy asoslari va ularni milliy iqtisodiyotning turli tarmoq va sohalariga tadbiq qilish usullarini o'rgatish, ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlari va obyektga mo'ljallangan dasturlash tillarini o'qitish, Internet tizimi va lokal hisoblash tarmoqlarida ishlash uchun amaliy ko'nikmalarni berish bilan qurollantiradi.

Texnologik innovatsiyalar iqtisodiy taraqqiyotning "dvigateli" hisoblanadi. Ilmiy tadqiqotlar, texnoparklar, biznes-inkubatorlar va IT markazlar mamlakatlarning innovatsion salohiyatini oshiradi. Bu esa yangi mahsulotlar, xizmatlar, eksport imkoniyatlari va xalqaro raqobatbardoshlikni ta'minlaydi.

XXI asr — bu raqamli texnologiyalar asri. Axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT) jamiyatning barcha sohalarida, ayniqsa, iqtisodiyotda tub o'zgarishlar qilish imkonini bermoqda. Bugungi globallashuv davrida AKT iqtisodiyotni boshqarish, samaradorlikni oshirish, yangi bozorlar yaratish va innovatsion faoliyatni rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Axborot-kommunikatsion texnologiyalar yordamida ishlab chiqarish jarayonlari avtomatlashtirilmoqda, xizmatlar raqamli ko'rinishga o'tkazilmoqda. Masalan, bank tizimida elektron to'lov tizimlari, mobil banking, onlayn xizmatlar rivojlanmoqda. Bu esa xarajatlarni kamaytirib, tezkorlik va ishonchlilikni oshiradi. AKT yordamida mehnat unumdorligini oshirish imkoniyati tug'iladi. Masalan, sun'iy intellekt, "big data" va bulutli texnologiyalar orqali kompaniyalar real vaqt rejimida tahlil olib borib, qarorlarni tezroq va aniqroq qabul qilmoqda. Elektron savdo global iqtisodiyotning ajralmas qismiga aylandi. AKT asosida yaratilgan platformalar (Amazon, Alibaba, Ozon va h.k.) millionlab tadbirkor va iste'molchini bog'laydi. Bu nafaqat eksport-import imkoniyatlarini kengaytiradi, balki kichik va o'rta biznes sub'yektlariga yangi imkoniyatlar yaratadi.

AKTning iqtisodiy foydalari

AKT ta'siri	Natijasi
Ishlab chiqarish avtomatlashuvi	Xarajatlar kamayadi, tezlik ortadi
Onlayn xizmatlar	Tashriflarsiz xizmatlardan foydalanish imkoniyati
Axborotga tezkor kirish	Tezroq va to'g'ri qaror qabul qilish
Yangi ish o'rinlari	AKT sohasida yangi kasblar paydo bo'ladi
Raqobatbardoshlikni oshiradi	Mahsulot sifati va marketing yaxshilanadi

O'zbekiston misolida AKT va iqtisodiyot. "Raqamli O'zbekiston – 2030" dasturi doirasida davlat xizmatlari raqamlashtirilmoqda, AKT sohasida IT Park, ONE ID, Davlat xizmatlari markazi, HUMO, Uzcard kabi loyihalar rivojlanmoqdam 2023 yilda AKT sohasi orqali YAIM (yalpi ichki mahsulot)ga qo'shilgan qiymat hajmi ortib bormoqda.

Xulosa qilib aytganda zamonaviy iqtisodiyotda axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT) muhim o'rin egallab, iqtisodiy jarayonlarni samarali va tezkor boshqarishda asosiy vositaga aylanmoqda. AKT yordamida ishlab chiqarish, moliyaviy xizmatlar, savdo, qishloq xo'jaligi, ta'lim va sog'liqni saqlash kabi sohalarda yirik innovatsion o'zgarishlar amalga oshirilmoqda.

AKT nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki raqobatbardosh iqtisodiy muhitni shakllantirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. U masofaviy xizmatlar, raqamli to'lov tizimlari, elektron hujjatlar aylanishi va sun'iy intellektga asoslangan qarorlar qabul qilish kabi ilg'or texnologik yechimlarni tatbiq etish imkonini beradi.

O'zbekiston Respublikasida ham "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida AKT infratuzilmasini rivojlantirish, IT mutaxassislarni tayyorlash va barcha sohalarni raqamlashtirish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Bu esa milliy iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishiga zamin yaratmoqda.

Shunday qilib, AKTni iqtisodiyotga keng joriy etish orqali nafaqat iqtisodiy samaradorlik oshiriladi, balki jamiyatda qulay hayot tarzini shakllantirish, davlat boshqaruvi samaradorligini ta'minlash va xalqaro maydonda raqobatbardosh bo'lish imkoniyati yaratiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning "Davlat boshqaruvining ochiqligi va shaffofligini ta'minlash hamda mamlakatning statistika salohiyatini oshirish yuzasidan qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risidagi PQ-4273 sonli Qarori 09.04.2019 y.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning —Iqtidorli yoshlarni aniqlash va yuqori malakali kadrlar tayyorlashning uzluksiz tizimini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risidagi № PQ-4306 sonli Qarori 03.05.2019 y.

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga qilgan Murojaatnomasi. //Xalq so'zi, 2018 yil 28 dekabr.

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining —Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalari sohasini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risidagi Farmoni 2018 yil 19 fevral.

5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlanishining beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha harakatlar strategiyasini kelgusida amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi PQ- 3-5024 sonli Qarori 2017 yil 15 avgust.

6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining —O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida» gi PF-4947 sonli Farmoni. //Xalq so'zi 2017 yil 8 fevral.

7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining —Tadbirkorlik maqsadlarida foydalanish uchun davlat mulki ob'ektlarini sotishni jadallashtirish va uning tartibtaomillarini yanada soddalashtirish chora-tadbirlari to'g'risidagi Farmoni N PF-4933 sonli 2017 yil 17 yanvar.

8. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning —Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining 410 kundalik qoidasi bo'lishi kerak deb nomlangan kitobi. –T.: O'zbekiston, 16 yanvar 2017 yil.

9. —Elektron hukumat to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Qonuni. 2015 yil 9 dekabr. O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami, 2015y., 49-son, 611-modda. 3-15 b.

10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining —O'zbekiston Respublikasining 2017 yilgi asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlari prognozi va Davlat byudjeti parametrlari to'g'risidagi PQ-2699 sonli Qarori 2016 yil 27 dekabr.

11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining —O'zbekiston Respublikasining xususiylashtirish, monopoliyadan chiqarish va raqobatni rivojlantirish davlat qo'mitasini tashkil etish to'g'risida»gi PF-4483 sonli Farmoni 2012 yil 13 noyabr.

12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining —Zamonaviy axborotkommunikatsiya texnologiyalarini yanada joriy etish va rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risidagi 1730-sonli Qarori 2012 yil 21 mart.

13. Dadabayeva R, Nasridinova Sh, Shoaxmedova N, Ibragimova L, Ermatov Sh. O'quv qo'llanma. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va tizimlari. —Sanostandart nashriyoti. 2017 yil. -552 bet.

DARS JARAYONIDA YANGI INNOVATSION O'QUV METODIKA USULLARDAN FOYDALANISH

N.Yu.Jamalov., S.S.Bazarbaeva., B.T.Orinbaeva

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar
universiteti Nukus filiali assistent*

Annotatsiya: Ushbu maqolada dars jarayonida noan'anaviy usullardan foydalanishning ahamiyati va samaradorligi tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim jarayonida an'anaviy usullarga qo'shimcha ravishda innovatsion va interaktiv metodlar qo'llash ta'lim sifati va o'quvchilarning bilim olish darajasini oshirishga xizmat qiladi. Tadqiqot davomida mualliflar dars jarayonida noan'anaviy usullarning turli shakllari, jumladan, muammoli ta'lim, klaster usuli, aqliy hujum,